

d'obrir el camí cobert per la neu'.

De *route* ve el fr. *routine* [S. XVI], pròpiament 'marxa per un camí ja molt conegut', manllevat pel cat. *rutina* [Lab 1840, en cast. rebutjat pels puristes fins 1800, si bé l'Acad. i Baralt, mj. S. XIX, ja s'hi resignaven]; *rutinari* [-are, Lab.]; *rutinarisme* [DAg]; *rutiner*.

Anar de rota batuda men 'molt malament' (Moll, Ciutadella, BDLC x, 28), 'anar en decadència ràpida' mall. («els enemics de les Normes Ortogràfiques van de r-b» deia AMAlcover, BDLC VII, 398, any 1913, abans de fer el capgirell quan va sentir venir el dictador borratxo); és dubtós si conté el descendent de RUPTA en el sentit de *rota* 'derrota, desbandada' (que el DAg, § 3 documenta en un document de 1462, CoDoACA xxiii, 291, o en el de 'cosa rompuda' (*capa rota*, Cobles de la Marquesota, DAg) o en el de 'banda de gent armada, grup de gent' (moltes cites antigues en DAg, § 5), o més aviat en el de 'ruta marina, camí que es fa per mar' (*anar de rota* també en les dites Cobles, DAg, no és segur que ens orienti, no tenint text complet i ed. crítica del passatge); també *ir de rota* (*a)batuda* en cast. antiq. [S. XVI, T. Naharro, Fz. de Oviedo, DECH v, 62a44-47 i n 1]; el *Voc de R. y Fr Prov.* de G. Correas, 1627, s v *ir*, 596b, el recull també citant-lo de la *Relación de Cabeza de Vaca*, i s'usa encara a Santo Domingo («derrotabatida: de retirada» Brito) pel fet de trobar-la, tant en cat. com en cast., només en illes i en navegants, em decanto més aviat per la darrera alternativa

CULTISMES: *Ruptori Ruptura* [Belv.], ll. *rūptūra* Però aquest tingué antigament una variant semi-popular *rotura* (*Curial*), o popular del tot. car d'un tal *rotura* ha de ser dissimilació *retura* que trobem, si bé en mesura escassa, amb el sentit sens dubte hereditari de 'rompuda, artiga': «advenit --- nobis --- per *retura* vel *complantatione*» en un pergami original de 1066 (i en còpia inclosa en el *Cart de StCugat* II, 315); i avui resta a l'extrem Sud del domini: *Barranc de la řetúra* en el terme de Monòver, i en diversos noms de lloc menors en el del Pinós de Monòver (*La Retura Blanca*); i, a propòsit d'un altre *La Retura* (en paratge molt separat): «—?— una *řetúra* és un lloc que era monte i s'ha fet bancal» (1963) Viceversa la locució «a tota *rotura*. en tot cas: *como quiera que sea, o lo que fuere*» (Lab. 1840, em sembla més aviat que sigui assim. de *retura*, deriv. *returar* (ATURAR).

Abrupte [Lab 1888], pres del ll. *abrūptus* id, part. de *abrūmpere* 'tallar bruscamment', d'on *ex abrupto* 'bruscamment' (avui soldat i catalanitzat com a subst. *un exabrupte*).

D'aquí la locució en *orrupte* usada per Ausiàs Marc en l'acc. 'precipitadament': «Per molt amar ma vida és en dubte, / mas no cregau que de la mort me tema: / a poc a poc ma sperança s fa sema, / e m vol fugir, mas no, / u fa en *orrupte*; / haja mal grat de sa compassió, / puys no m serveix a mon afany guarir: / lo detardar no veda lo venir, / e creix desig e dobla m passió» LV, 4d. Com ja observa Pagès hi ha en el Du C. algun ex. del b ll. *ex orrupto* traduït per l'adv. llatí

abrupte.

Del mateix llatí, o per conducte d'Ausiàs Marc, vénen alguns casos esporàdics en cast: el «Dr. Pero Díaz de Toledo», comentant el n.º 33 dels *Proverbios* del Marquès de Santillana (ed Sevilla a. 1530, fº xvz2), entre les circumstàncies atenuants o agreujants d'un criminos, enumera «si era siervo o libre, si era hombre puesto en dignidad o plebeo, si pecó o erró sobre palabras, e consejo avido, o sobre cosa que viniessse sin pensar *exorrupto*, si mató con veneno o con cuchillo»; i en un doc. cast. de c. 1600 (lletra e, del *Tesoro* de Gili Gaya en *orrupto* o *ex orrupto* apareix amb el sentit aproximat de 'ex abrupte'. D'aquí també de *ruptes* «de sobte, en sec» a Reus (AlcM).

Abrupció [Lab.]. *Abruptmervat*.

Corrompre [1298], del ll. CORRŪMPĒRE 'rompre, fer malbé': «*peixes pudentz ni corromputz*» 1298 (RLR v, 100), i en un altre doc. ross., de 1317: «que l peix no puda ni sia *corruptus*» (*InvLC*); «hom dispost a *corrompre* tots los altres» en Eiximenis (*Terç*, NCl II, 43.18, més context a prop. de *ramat* en *RAM*); «molt se marvellà la donzella de la volentat que li era vinguda en peccar ab lo cavaller, e en *corrompre* sa virginitat, que molt havia conservada»; «molt se marvellà Fèlix de la gran sciència del fill del Rey, al qual demanà: los elements, que són sens discreció, com poden engendrar e *corrompre* los corses elementats, ne co ls saben afigurar ni acolorar, segons la disposició que han»; «trenuytava e treballava nit e jorn, per lo qual treball consomia e *corrumpia* sa persona», Lull (*Merav*, Ag. I, 55, 125, 160); «necligència, diu aquest savi, no és sinó tinya e arna amagada en drap preciós, qui, per tal cant no y és vista, tot lo drap *corromp* e troça, e l fa gitar finalment al femer», Eiximenis (*Terç*, § 220); «ingratitude sol *corrompre* los nirvis e força del regne, per tal car cascú ha perea de servir als qui obliden los serveys», JoMartorell (Ag. II, 104).

«SUZIEDATS: netejar alc. c. de la suziedat ---; *corrupció*: tabes; *corrompre*: tabesco; *corrompre altra cosa* ---; cosa que fa corrompre altres ---, cosa que s *corromp*: tábidos», OPou (*ThPu*, 232). Amb sentits populars, secundaris: tr. 'deixar molta debilitat, molta gana': «*aquelles fonts corrompen molt*» Riells de Montseny (1964); en els Pirineus ho he sentit a diversos llocs en el sentit d'empudegar', no sols a l'Alt Aragó (un carnú que «echa una mala olor que *korómpe*» Bielsa, 1965).

+*Corrompuda* eiv. (*acurrun-*: emplasto contra de rotura», PzCabr.). *Corrompedor* [DT0 1647]. *Corrompent Corrompiment* [fi S. XIII] «aquesta part que fos donada del goany que y faria, per totes coses, e l viatge aquel, entró que la ost fos partida, e açò ls prometem en la fe de Déu, e en la nostra, que açò ls atendriem sense *corrupiment*, e els que ns serviren bé e leyalment», Jaume I (Ag, 89). «Sényer, molt me marvell de N. Dona, com poc haver son fill sens *corrupiment* de sa virginitat», Lull (*Merav*, Ag. I, 75); «les immundícies, ço és, les leeges e les pudors de les clavegueres e d'estremeres e d'albellons, si no són adobades e nedejades e reffeytes, fan lo cel pestilenciós,